

Twentse Kruistocht Ootmarsum

Auteur: Marycke Naber

Mariakapellen, landkruisen, Kuiperberg, Vasser grafveld, Haarle, Reutum, Groot Agelo,

Vanaf de bushalte Wolfsbree gaat de route via de Mariakapel op de RK begraafplaats en de visvijvers naar het centrum van Ootmarsum met het voormalige klooster Maria ad Fontes en de RK en NH kerk. Vervolgens via het Stadspark naar de Kuiperberg met een oriënteertafel, een joodse begraafplaats, een watertoren en een landkruis. Daarna langs het Vasser en het Haarler grafveld en een Mariakapel in Haarle naar Reutum met een Mariakapel in de kerk en een Groot Agelo. Via onverharde paden in de Broekmaten en de Voortmaten komt u in Groot Agelo met een Mariakapel. Daarna loopt u langs een landkruis aan de Ageler esch en over een smal pad terug naar de bushalte.

Dit is een van de twaalf rondwandelingen in mijn wandelgids 'Twentse Kruistochten', zie kader onderaan. In die mooi uitgevoerde gids staat uitvoeriger achtergrondinformatie en een interview met Jan en Ans Wilbers, die de Kipboomkapel in Groot Agelo hebben gerealiseerd.

Routebeschrijving

Rondwandeling Ootmarsum

- Reutum (20 km, bushaltes na 4,5 km en na 10 en 17 km)
- Loop vanaf bushalte Wolfsbree richting Oldenzaal (van de ANWB-richtingwijzer af).
- Ga al gauw LA door de overdekte fietsenstalling, RD langs de parkeerplaats, aan het eind daarvan LA, aan het eind van het tegelpad LA.
- Naast de klokkenstoel bij de ingang van de begraafplaats staat een Mariakapel.

Deze is in 2012 gebouwd door vrijwilligers, met glas-in-loodramen van Desiree Groot Koerkamp. Het Mariabeeld is gemaakt door een houtsnijder in Süd Tirol, de iconen door een inwoner van Ootmarsum. Het meubilair is voornamelijk afkomstig uit kapellen uit de omgeving.

De oude klok in de klokkenstoel, ook een schenking, wordt geluid bij begravenissen en bijzettingen. De gedenksteen is een ode aan het werk dat de zusters van Onze Lieve Vrouw van Amersfoort hebben verricht. Zij bewoonden jarenlang het klooster Maria ad Fontes.

- Ga daarna de 1e weg RA, Alleeweg, aan het eind van de asfaltweg verder over het smalle pad langs een weiland.
- Ga het 1e fietspad LA. Aan het begin van de klinkerweg bevindt zich links Gasterij De Weemhof bij het openluchtmuseum.
- Ga aan het eind van de vijver RA, daarna LA langs de volgende vijver. Steek aan het eind de klinkerweg over en ga LA, een halfverhard pad.

versiedatum: 07-06-2018

- Loop aan het eind verder in dezelfde richting over de Van Bevervordestraat. Ga aan het eind daarvan RA, Smithuisstraat. Ga de 1e straat LA, Radboudstraat, bij het kruispunt RA, Oostwal.

- Na de bocht naar links is boven de ingang van het voormalige klooster Maria ad Fontes (Maria bij de bronnen) een Mariabeeld aangebracht.

In 1950 werd het uit dankbaarheid geschonken aan de zusters, die honderd jaar daarvoor uit Amersfoort waren gekomen. Later werd het kloostergebouw een bejaardenhuis voor zusters. Sinds het vertrek van de zusters is het eigendom van de gemeente Dinkelland en wordt het herontwikkeld.

- Ga na het gebouw LA de trap op en direct na de parkeerplaats RA. Aan de rechterkant bevindt zich het Klokhuis met het Museum Chronomium, waar het carillon elk kwartier een andere melodie speelt.

- Na de bocht naar links ziet u rechts de beeldentuin van galerie Chez Moi Ton Schulten, daarna om de hoek van de muur een kapelletje van St. Franciscus met kindje Jezus.

- Loop aan het eind van de Markt RD langs de linkerkant van het voormalige stadhuis. Aan de zijkant van de kerk waar u tegenaan kijkt is de bezoekersingang van de Grote Kerk.

De huidige Simon en Judaskerk uit Bentheimer en Gildehauser zandsteen is in de 13e eeuw gebouwd in Westfaalse romanogotische stijl, met gotische uitbreidingen tot ca. 1500. De kerk kwam in de 17e eeuw in protestantse handen, maar werd in 1809 door koning Lodewijk Napoleon weer aan de katholieken toegewezen, omdat de protestantse gemeente veel kleiner was. De zware toren vóór de kerk is in 1839 gesloopt. De kerk is in 1969 gerestaureerd. Er bevindt zich onder meer een Mariabeeld uit 1450.

De plastiek bij de hoofdingang beeldt een eeuwenoude traditie uit. Op beide paasdagen maken acht 'Poaskearls' in lange jas en met hoed ?" katholieke en ongehuwde jongemannen ?" paasliederen zingend een rondgang om de kerk. Om 17:00 uur begint het 'vlöggelen': hand in hand, de Poaskearls voorop, lopen de inwoners van Ootmarsum en belangstellenden in een lange sliert door het stadje, ook door enkele huizen en cafés.

- Loop langs de wapenstein tegenover de hoofdingang van de kerk.

Deze steen, afkomstig uit de oude Steenen Poort aan de noordkant van Ootmarsum, was ingemetseld in de gevel van de Nederduitse (lagere) school uit 1684 aan het Kerkplein. Het gebrekkige lokaal huisvestte begin 19e eeuw in de winter 260 leerlingen. De steen verhuisde mee naar een nieuwe Openbare School, die in 1876 aan de Oostwal werd gebouwd, en werd later op het plein geplaatst.

- Loop voorbij de steen RD, Dwarsstraat, en meteen de 1e straat LA, 't Pläske, aan het eind bij de protestantse kerk uit 1810 (zie het informatiebordje) RA.

- Ga aan het eind van de Ganzenmarkt LA. Negeer de kleine straatjes links en rechts, ga daarna bij het 1e kruispunt RA, Westwal.

- Ga LA over het klinkerpad voor het hotel langs, aan het eind LA, een tegelpad. Steek aan het eind daarvan de weg over en ga RD de trap op naar het Stadspark.

- Ga daar RD langs de hoge cipres en de zandstenen bank, daarna LA over het brugje (schuin rechts voor u theeschenkerij Engels Tuin). Ga aan het eind schuin LA over het klinkerpad.
- Steek de asfaltweg over en ga RA, dan de 1e straat LA, Keupinkspad. Ga in de haakse bocht naar rechts RD en meteen LA, Glijphak.
- Het tegelvoetpad gaat over in een gruispad resp. asfaltfietspad. Ga vlak voor de straat RA, een trimparcours, bij de T-splitsing RA.
- Ga bij de Y-splitsing schuin LA omhoog, na de voetgangerssluis RD over de halfverharde weg, even later RA omhoog.
- Aan de rechterkant van het pad bevinden zich de oriënteertafel op de Kuiperberg uit 1922 en een gedicht van Willem Wilmink over de joodse begraafplaats die u voor u ziet.

Deze dateert uit ca. 1786, de overgebleven grafstenen uit de periode 1814-1928. In de 19e eeuw telde de joodse gemeenschap van Ootmarsum ca. 100 personen. In het begin van de 20e eeuw nam het aantal joodse inwoners af en werd de gemeente bij die van Hardenberg gevoegd. Tien joodse inwoners van Ootmarsum hebben de concentratiekampen in de Tweede Wereldoorlog niet overleefd.

- Ga aan het eind van het pad LA over de halfverharde weg, langs de watertoren uit 1934. Aan het eind van de parkeerplaats ziet u links een landkruis.

Dit is eind 1946 opgericht door de jeugdverenigingen van Ootmarsum, met name de Katholieke Arbeidersjongeren (KAJ) en de JBB, uit dankbaarheid dat de Tweede Wereldoorlog was afgelopen. In 2000 is het kruis vervangen, waarbij het corpus een grondige onderhoudsbeurt heeft ondergaan.

- Ga RA en de 1e weg LA, Tichelwerk. De asfaltweg gaat over in een halfverharde weg. Volg deze met een haakse bocht naar rechts.
- Ga bij de driesprong RA, kort daarna het 1e pad LA, een smal pad. Ga bij de asfaltweg LA, Vasserweg, na ca. 50 m schuin LA, een graspad.
- Loop aan het eind RD over de asfaltweg. (Wilt u naar de bushalte, ga dan RA, aan het eind weer RA).
- Loop bij de kruising RD, Onzoelweg, een zandweg met fietspad, bij de volgende kruising ook RD, een zandweg / karrenspoor.
- Zijpaden negeren, ga na ca. 1 km bij de kruising (met wandelpaal D95) LA langs het Vasser grafveld van Landschap Overijssel.

Hier bevinden zich twintig grafheuvels uit de periode tussen 4000 en 2500 v. Chr. In 1958 is in een ervan 'de Man van Mander' ontdekt: het lijksilhouet van een man, met als grafgift een bewerkt vuurstenen mesje. Behalve grafheuvels zijn er ook gewone graven aangetroffen, de jongste uit de IJzertijd.

- Ga bij de driesprong schuin LA. Het bospad gaat over in een smal pad langs een weiland. Ga aan het eind LA over de asfaltweg.

- Ga na de bocht naar links RA, Hogevelsweg, een halfverharde weg met fietspad. Na ca. 50 m leidt een graspad naar links naar het Haarler grafveld. (Desgewenst kunt u daar een kijkje nemen.)

Op dit terrein van Landschap Overijssel, in 1937 geschonken door de Enschedese textielabrikant G.J. van Heek, komen 20 grafheuvels voor. Dat veel grafheuvels bij de landontginningen gespaard zijn gebleven, komt misschien omdat men er bang voor was, vooral de bijgelovige mens in de Middeleeuwen. Volgens de Twentse sagen zouden er witte wieven in wonen.

- Loop de weg tegenover het graspad in, Hanstieweg, een halfverharde weg / karrenspoor. Blijf RD lopen, houd bij de asfaltweg links aan. Ga aan het eind LA langs de asfaltweg.

- Ga bij het kruispunt RD, F.J. Groothuisweg. In de bocht naar rechts staat links een Mariakapel.

Rond 1920 was al sprake van een eenvoudige kapel van hout en stro op de Haarlerheide. Voor de Tweede Wereldoorlog hebben verkenners opnieuw een dergelijke kapel opgericht, maar deze is na de oorlog in verval geraakt. In 1988, het jaar dat door de Kerk was uitgeroepen tot Mariajaar, is een nieuwe kapel bekostigd door en gebouwd met hulp van vrijwilligers uit de parochiegemeenschap Reutum-Haarle. Het Mariabeeld is afkomstig uit de Duitse bedevaartplaats Kevelaer.

- Blijf de weg nog ca. 1 km volgen. Ga bij de rotonde RD, Kerkstraat, tot aan de kerk. Rechts van de ingang bevindt zich een Mariakapel met een beeld van de Valkenburgse houtsnijder Jan Dorren. De kapel is dagelijks overdag geopend.

Deze Simon en Judaskerk, ontworpen door J.H. Sluymer, kwam in 1954 in de plaats van de gelijknamige kerk uit 1818. Wegens geldgebrek zou de kerk geen toren krijgen. Bouwpastoor van Benthem vond een kerk zonder toren echter geen kerk en daarom besloot de plaatselijke coöperatieve KI de stieren te verkopen. Met de opbrengst ervan en een collecte voor de verjaardag van meneer pastoor kreeg hij toch een toren op zijn kerk.

- Ga na het verlaten van de kerk RA en bij het kruispunt RD, 't Jannemanplein. Ga voor de kinderopvang LA, een halfverhard pad.

- Ga aan het eind RA over de asfaltweg. Aan het eind daarvan staat links een landkruis.

Dit kruis op de rand van de es is in 1982 aan de parochiegemeenschap Reutum en Haarle aangeboden door de katholieke landbouworganisatie ABTB van Reutum, ter gelegenheid van haar 65-jarig bestaan.

- Ga hier RA, Zonnebergweg, aan het eind RA, Vroonkweg. Ga aan het eind daarvan LA, Zoekeweg, dan de 1e weg RA, Brokmansweg. Blijf bij het kruispunt RD lopen.

- Ga aan het eind RA, Oude Bornsedijk. De asfaltweg gaat over in een zandweg met fietspad. Ga ca. 50 m voor de bocht naar rechts LA, een zandweg / karrenspoor.

- Aan het eind gaat u LA, een halfverharde weg langs het Kanaal Almelo-Nordhorn, dan de 1e zandweg LA. Ga bij de driesprong schuin LA.

- Ga na ca. 50 m RA door de voetgangerssluis, een smal pad, aan het eind LA, een karrenspoor. Loop bij de kruising RD, ga aan het eind van dit karrenspoor RA, een asfaltweg.
- Loop bij het kruispunt (rechts een klootschietbaan) RD, Voortsweg. Ga ook bij de kruising met de Enktermorsweg RD, bij de volgende kruising LA, Hofnoaberspad, een karrenspoor.
- Ga aan het eind LA, een zandweg, bij de kruising RD, Borgstadweg. Ga bij het volgende kruispunt RA, Weerseloseweg, langs café-restaurant Groot Agelo en de bushalte.
- Op de hoek met de 1e weg rechts staat een Mariakapel.

De plannen voor de bouw van een Mariakapel in Agelo waren er al jaren, maar toen het bisdom 's-Hertogenbosch een Mariabeeld in bruikleen gaf werden ze concreet. Initiatiefnemers zijn Jan en Ans Wilbers. In 2012 hadden zij alles rond, van bouwvergunning en een stuk grond tot bouwmaterialen. Hun idee werd breed gedragen door de buurschap, die bijdroeg met donaties en vrijwilligerswerk. In 2013 hebben ze met z'n allen hard gewerkt.

1 februari 2014 is het eikenhouten gebint door zoon Bas, die kraanmachinist is, op het fundament geplaatst. Daarna kon met de dakbedekking en het metselwerk worden begonnen. In april heeft Bas als bekroning het klokkentorentje op het dak geplaatst, met een angelusklokje dat afkomstig is uit een ziekenhuiskapel. De Kipboomkapel is op 13 juni ingewijd door pastoor Munsterhuis.

- Ga hier LA, Ageleresweg. Op nr. 4 staat Erve Winkelhoes. Dit was van oorsprong een pachtboerderij van het bisdom Utrecht en Munster.
- Ga bij de driesprong RA (Ageleresweg), bij het kruispunt RA (Zonnenbergweg). Bij het bosje aan de linkerkant staat een landkruis.

Bij deze boomgroep op de es, 'n Boaken genaamd, werd eeuwenlang een jaarlijkse gebedsdienst gehouden op de maandag na de eerste zondag na Pinksteren. Daarbij werden door de boeren roggebread en andere levensmiddelen uitgedeeld aan de armen van Ootmarsum en omgeving. Vanaf 1955 geven de boeren in plaats daarvan geld aan een goed doel.

Het landkruis werd in dat jaar op initiatief van pastoor Schweigmann opgericht. In 2006 is het door Landschap Overijssel gerenoveerd, waarbij het corpus door een kunststof exemplaar is vervangen. Op de stenen rondom het kruis staan de namen van de erven die deelnemen aan de 'brooduitdeling'. De Ageler boeren zorgen voor het onderhoud. Zie ook het informatiebordje op de veldkei.

- Ga bij het volgende kruispunt LA, Hezebergweg, in de bocht naar links RA, een klinkerpad, Bas Statmanpad. Dit gaat over in een smal pad. Blijf dit volgen, zijpaden negeren.
- Ga na een houten hek aan het eind LA, een asfaltweg (Zonnenbergweg). Ga aan het eind LA, bij de ANWB-wegwijzer RA naar de bushalte.

Praktische informatie

Kijken

Diverse galleries etc. in Ootmarsum, zie www.ootmarsum-dinkelland.nl

H.H. Simon en Judaskerk, Kerkplein, Ootmarsum. Voor actuele openingstijden zie www.ootmarsum-dinkelland.nl

Protestantse kerk, Ganzenmarkt 31, Ootmarsum, www.pkn-ootmarsum.nl. Te bezichtigen: nov. t/m apr. do 11.00-12.30, mei t/m okt. in ieder geval di t/m vr 14.00-16.00 en als de kerk open is. Informatie actuele openingstijden: www.ootmarsum-dinkelland.nl

Eten en drinken

Ootmarsum:

1. Gasterij De Weemhof, 0541-291330, www.openluchtmuseumootmarsum.nl

2. Diverse horecagelegenheden in het centrum, www.ootmarum-dinkelland.nl

3. Theeschenkerij Engels Tuin, Hazelrot 3, 0541-293555, <http://tea-time.theehuisdennenoord.nl/EngelsTuin/Welkom>. Open: za-zo 12.00-18.00. Reserveren gewenst

Reutum:

4. Café Bays, Kerkstraat 78, 0541-670201

Agelo:

5. Café-restaurant Groot Agelo, Weerselosestraat 20, 0541-292744 / 06 13157671, www.grootagelo.nl

Ootmarsum:

6. Koffie/thee bij BenB Erve Höwerboer, Oldenzaalsestraat 40, zie bij overnachten

Overnachten

Diverse mogelijkheden in het centrum van Ootmarsum

BenB Erve Höwerboer, Oldenzaalsestraat 40, 0541-296932 / 06 23552837, www.ervehowerboer.nl

Openbaar vervoer

Bushalte Ootmarsum Wolfsbree, lijn 64 Almelo-Oldenzaal-Overdinkel

Bushalte Ootmarsum Bielebelt, lijn 64 Almelo-Oldenzaal-Overdinkel

Bushalte Reutum R.K. Kerk, buurtbus 599 Rossum-Ootmarsum Niet in het weekend!

Bushalte en Agelo Café Groot, buurtbus 599 Rossum-Ootmarsum Niet in het weekend!

Parkeren

Parkeerterrein Stadsweide, dagtarief: ? 2,30 (2015)

Deze wandeling is als pdf-bestand met topografische kaart en gps-track te vinden op Wandelzoekpagina: www.wandelzoekpagina.nl/wandeling/twentse-kruistocht-ootmarsum/15636/. Reactie, opmerkingen en aanvullingen zijn welkom op Wandelzoekpagina.

In de wandelgids 'Twentse kruistochten' beschrijft Marycke Naber 12 rondwandelingen langs in totaal 112 kapellen en kruisbeelden. De wandelingen zijn min of meer afgeleid van het Twentse Kapelletjespad van ca. 800 km (in etappes van gemiddeld 15 km, die eveneens op de Wandelzoekpagina (www.naberpaden.nl) zijn gepubliceerd). De wandelgids bevat mooie foto's en interviews met vrijwilligers die de kapelletjes en wegkruisen onderhouden. De gids is in te zien en te bestellen op www.gegarandeerdonregelmatig.nl.

DEZE WANDELING IS OPGENOMEN
IN EEN WANDELGIDS VAN
GEGARANDEERD ONREGELMATIG

BESTEL DE MOOISTE WANDELGIDSEN OP WWW.GEGARANDEERDONREGELMATIG.NL

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten
www.wandelzoekpagina.nl/abonnement

voor slechts
€ 12,50